

PROTOKÓŁ KONTROLI DORAŻNEJ 5533.76.2017.MK.ML

Informacje o kontrolowanej jednostce:

Nazwa i adres jednostki: Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie
ul. Dworcowa 3, 74-500 Chojna
Telefon: 91 414 20 29 **e-mail:** zsp1@zsp1chojna.pl
Imię i nazwisko dyrektora: Adriana Salamończyk

Informacje o organie kontrolującym:

Nazwa i siedziba organu sprawującego nadzór pedagogiczny:
Kuratorium Oświaty w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Telefon: 91 4427500 **e-mail:** kuratorium@kuratorium.szczecin.pl

	Imię i nazwisko kontrolującego	Data wydania upoważnienia do przeprowadzenia kontroli	Numer upoważnienia do przeprowadzenia kontroli
1.	Marlena Kościńska	30.05.2017 r.	KO.I.5533.76.2017.MK
2.	Małgorzata Lachtara	30.05.2017 r.	KO.I.5533.76.2017.ML

Termin rozpoczęcia kontroli: 01.06. 2017 r.
Termin zakończenia kontroli: 01.06. 2017 r.
Numer wpisu do rejestru kontroli organu sprawującego nadzór pedagogiczny:
5533.76.2017.MK.ML
Numer wpisu do rejestru kontroli jednostki kontrolowanej: 50

Kontrola dotycząca realizacji praktycznej nauki zawodu w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych.

W trakcie kontroli:

- Przeprowadzono rozmowę z:
  - panią Adrianą Salamończyk – dyrektorem szkoły,
  - panią Joanną Rogacewicz – kierownikiem pracowni szkolnych,
  - panią Moniką Kowalską – kierownikiem szkolenia praktycznego,
  - panem Bogdanem Denysem – instruktorem praktycznej nauki zawodu (zawód: mechanik pojazdów samochodowych),
  - panem Krzysztofem Pawlaczykiem – nauczycielem teoretycznych przedmiotów zawodowych,
  - panią Dorotą Szwiec – doradcą zawodowym,
  - uczniami klasy I i II Zasadniczej Szkoły Zawodowej (zawód: mechanik pojazdów samochodowych).

Nie przeprowadzono rozmowy z wychowawcą klasy II oraz pedagogiem szkolnym – Aleksandrem Lizakiem - z uwagi na ich nieobecność w szkole w dniu kontroli.

2. Analizowano następującą dokumentację:

- Regulamin szkolny Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie,
- Regulamin pracowni szkolnych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie,
- Regulamin praktycznej nauki zawodu Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie,
- Statut Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie,
- plan lekcji obowiązujący od 22 maja 2017r.,
- notatki służbowe/protokoły sporządzone przez: dyrektora szkoły, wicedyrektora szkoły, kierownika pracowni szkolnych, kierownika szkolenia praktycznego, pedagoga szkolnego związane z nieobecnością uczniów w dniu 23 maja 2017r. oraz z realizacją zajęć praktycznych przez p. Bogdana Denysa,
- dzienniki lekcyjne klasy I, II i III zasadniczej szkoły zawodowej na rok szkolny 2016/2017,
- dokumentację kierownika pracowni szkolnej (tematy zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach kształcących w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych),
- dokumentację nadzoru pedagogicznego prowadzoną przez kierownika szkolenia praktycznego i wicedyrektora szkoły (protokoły z obserwacji zajęć),
- inną dokumentację udostępnioną przez dyrektora szkoły.

3. Dokonano oglądu pracowni szkolnych pod kątem wyposażenia pracowni zajęć praktycznych, w szczególności, pracowni samochodowej.

Ustalenie stanu faktycznego

Kontrolę doraźną przeprowadzono w związku ze skargą złożoną przez uczniów klasy II (zawód: mechanik pojazdów samochodowych) Zasadniczej Szkoły Zawodowej wchodzącej w skład Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie dotyczącą zastrzeżeń w zakresie realizacji zajęć praktycznej nauki zawodu przez instruktora praktycznej nauki zawodu pana Bogdana Denysa oraz jego niezgodnego z zasadami etyki zawodowej zachowania w stosunku do uczniów.

W Zasadniczej Szkole Zawodowej w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych w roku szkolnym 2016/2017 kształcą się: w klasie I – 15 uczniów, w klasie II – 7 uczniów, a w III – 5 uczniów. Zajęcia praktycznej nauki zawodu w zakresie pracownia samochodowa prowadzone są przez pana Bogdana Denysa.

W dniu 23 maja 2017r. uczniowie wyżej wskazanej klasy II byli nieobecni w szkole – jak poinformowali pedagoga szkolnego – „na znak protestu przeciwko złym warunkom na zajęciach praktycznych oraz mało atrakcyjnym zajęciom” (dowód:

notatka służbowa sporządzona przez pedagoga - Aleksandra Lizaka 25 maja 2017 r.). Następnego dnia udali się do gabinetu dyrektora szkoły w celu usprawiedliwienia swojej nieobecności i zwrócenia się z prośbą o pomoc w związku z niewłaściwymi zachowaniami pana instruktora – Bogdana Denysa - wobec nich. Z relacji pani dyrektor wynika, że podczas spotkania z chłopcami poinformowała o wszczęciu procedury wyjaśniania kwestii ich nieobecności w dniu 23 maja 2017r. i wyciągnięciu konsekwencji. Uczniowie usiłowali podjąć kwestię sytuacji na zajęciach praktycznej nauki zawodu, ale dyrektor oświadczył, że na rozmowę w tej sprawie zaprasza w innym terminie. Inną wersję tego wydarzenia natomiast przedstawili uczniowie – pani dyrektor nie rozmawiała z nimi, tylko krzyczała, nie chciała też słyszeć o problemach występujących na zajęciach prowadzonych przez pana B. Denysa. Co więcej, od momentu złożenia przez nich, w sekretariacie szkoły, oficjalnego wniosku z prośbą o podjęcie przez dyrektora szkoły interwencji, tj. od 26 maja 2017r. są nachodzeni, na zajęciach i podczas przerw, przez różne osoby (wicedyrektorzy, pedagog szkolny, kierownicy: pracowni szkolnych i szkolenia praktycznego), straszeni poważnymi konsekwencjami. Sugeruje się im zrezygnowanie ze szkoły (uczniowie słyszą: „nikt was tu nie trzyma”, „karty obiegowe można pobrać”, „jak się nie podoba, to można się przenieść do innej szkoły”, itp.). Pan Bogdan Denys wypytuje ich, czy podpisali pismo i co napisali, bo nie wie – jak to określił – co ma mówić.

Uczniowie twierdzą, że o niepokojących sytuacjach mających miejsce na zajęciach pracowni samochodowej informowali wielokrotnie wychowawczynię. Do tej pory, jednak, nic się nie zadziało, nie ma żadnej poprawy. Ich zdaniem nauczyciele boją się pani dyrektor i dlatego nie podejmują żadnych działań. Od momentu złożenia do dyrektora petycji o interwencję zauważyli, że w szkole podejmowane są różne czynności „naprawcze” – wywieszono w pracowniach instrukcje bhp, regulaminy, uzupełniono apteczkę pierwszej pomocy, wpisano brakujące dane w dziennikach lekcyjnych, sprawdzono ubiór roboczy uczniów (do tej pory nikt tego nie robił). Pani Kowalska – kierownik szkolenia praktycznego, razem z panem Denysem sprawdzała dziennik lekcyjny klasy II i poprawiała nieprawidłowości. Chłopcy oświadczyli, że do dzisiaj nie otrzymali dzienniczków zajęć praktycznych (wymaganych - zgodnie z §12 ust. 1 pkt 9 Regulaminu szkolnego), choć wpłacili na nie po 4 zł każdy. Według nich zajęcia pracowni samochodowej polegają głównie na sprzątanii, wykonują tzw. „brudną robotę”, to znaczy wszystko, czego nie chce robić instruktor (pan Denys). Oni natomiast muszą rąbać drzewo, myć samochody, wybierać „szambo” z kanału samochodowego. Jako karę, przykładowo, otrzymali polecenie cięcia metalu tępym brzeszczotem. Najczęściej do wykonywania zadań wynikających z programu nauczania typowane są te same (jedna lub dwie) osoby, a pozostałym przydzielane są „prace porządkowe”. Towarzyszy temu niemiła atmosfera, ponieważ nauczyciel obraża uczniów, używa w stosunku do nich wulgaryzmów, poniża ich. Z relacji chłopców wynika, że pan Denys „upatrzył” sobie ucznia, który według niego nie rokuje i w związku z tym nie stwarza mu możliwości jakiegokolwiek rozwoju – instruktor twierdzi, że nie będzie z niego żaden mechanik, że ma „zółte papiery”, albo, że przyszedł ze szkoły specjalnej, przyporządkowuje go do najgorszych prac, np. czyszczenie kanału samochodowego (pozostałym chłopcom mówi, żeby mu nie pomagali). Uczniowie narzekają na wyposażenie

pracowni, twierdzą, że przez wiele lat nie dokupowano żadnych pomocy. W ostatnim czasie, po interwencji jednego z rodziców, wzbogacono pracownię o 5 kompletów kluczy. Planowane są także kolejne zakupy w postaci materiałów do pracy. Szkoła kształcąca w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych przez długi czas nie dysponowała modelem samochodu osobowego stanowiącym eksponat do ćwiczeń dla uczniów na zajęciach pracownia samochodowa. Zdaniem uczniów samochód do ćwiczeń pojawił się w pracowni dopiero w drugim półroczu. Wcześniej uczniowie myli samochody nauczycieli i znajomych pana Denysa oraz je naprawiali. Często sprzątają samochód nauczyciela. Dzięki staraniom rodzica ucznia klasy II w bieżącym roku szkolnym udało się podpisać umowę z firmą zajmującą się autokasacją o przekazanie samochodu szkole w celach szkoleniowych. Od tego momentu uczeń (syn ww. rodzica) jest prześladowany przez nauczyciela praktycznej nauki zawodu i kierowany do prac porządkowych. Niedogodnością dla uczniów jest brak pomieszczenia, w którym podczas przerwy mogliby spożyć posiłki. Nie wolno im także w pełni korzystać z przebieralni – po przebraniu się w ubrania robocze pozostałą garderobę muszą zabrać ze sobą, nie wolno im pozostawić jej w przebieralni. Przerwa na posiłek trwa 25 minut od godziny 13.30. Zdarza się, że przerwy nie mają w ogóle. Ograniczeniu podlegają środki czystości (pasta bhp do mycia rąk), mają też oszczędzać wodę, ponieważ brakuje właściwego jej odprowadzenia i zalewa inne pomieszczenie szkolne. Jeden z uczniów przyniósł do pracowni, z własnych zasobów, pastę bhp, zdaniem uczniów, lepszej jakości. Niestety na kolejnych zajęciach okazało się, że pasta zniknęła. Uczniowie sądzą, że zabrał ją pan Denys, gdyż dodatkowo pracuje w zakładzie naprawczym. Nauczyciel naciska na uczniów, by ci, którzy mają taką możliwość przynosili dla niego, m.in.: kwiaty, dziczyznę, rzeczy, którymi dysponują. W odczuciu uczniów zasadniczej szkoły zawodowej są oni gorzej postrzegani i traktowani. Dla innych klas, w szczególności z liceum ogólnokształcącego, organizowane są różnego rodzaju wyjazdy, wycieczki. Oni, chociaż zgłaszali taką potrzebę (np. w ankiecie), nie są w tych przedsięwzięciach brani pod uwagę. Absencja klasy II w szkole w dniu 23 maja 2017r. została zakwalifikowana jako zaplanowana ucieczka zbiorowa, wobec czego uczniom nie dano możliwości usprawiedliwienia nieobecności, oznajmiając jednocześnie, że w stosunku do nich zostaną wyciągnięte konsekwencje. Zarówno pani dyrektor, jak i pani wicedyrektor odmówiły przyjęcia zwolnień lekarskich od uczniów, którzy je posiadają, co jest niezgodne z zapisami Rozdziału 5 „Regulaminu szkolnego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie”. Pozostali nie składali usprawiedliwień z uwagi na, spowodowaną zwolnieniem lekarskim, nieobecność w szkole ich wychowawcy (również zapisy „Regulaminu szkolnego”). Z § 9 pkt 2 „Regulaminu szkolnego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie” wynika, że „Podstawą do usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach ucznia może być usprawiedliwienie napisane przez jego rodziców/opiekunów prawnych, jednak nieobecność taka nie może obejmować okresu dłuższego niż trzy dni, w innym razie należy przedstawić wychowawcy klasy zwolnienie lekarskie, które będzie podstawą do usprawiedliwienia nieobecności trwającej dłużej niż trzy dni”. Jednak żądanie przez nauczycieli wystawiania przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pisemnego usprawiedliwiania nieobecności uczniów z powodu choroby nie ma uzasadnienia w prawie.

Uczniowie zwracają uwagę, że pan Denys ma tendencję do wyolbrzymiania sytuacji, dodawania informacji „od siebie”, często mijających się z prawdą. Czasami, wychodząc na papierosa, pozostawia ich samych w pracowni. Spośród zwrotów używanych przez nauczyciela w stosunku do uczniów chłopcy wymienili: „szmaciarz”, „skończy w kryminale”, „zabieraj papiery, bo tu nie ma dla Ciebie przyszłości”, „jesteś pedałem, bo pracujesz w rękawiczkach”. Muszą wykonywać różne czynności np. spawanie (co nie wynika z podstawy programowej kształcenia w zawodzie), ponieważ nauczyciel grozi im wystawieniem oceny niedostatecznej. Ponadto uczniowie powiedzieli, że nauczyciel uczy jednego z uczniów spawania, aby wykonywał czynności na rzecz nauczyciela i jego znajomych. Chłopcy również rozgrzewali ołów i wylewali z niego formy w postaci przynęty na ryby. Czyścili, malowali i naprawiali dziurawą łódkę stanowiącą własność nauczyciela. Silnik do łódki reperował p. Denys. Zapytani, w jaki sposób są przygotowani do egzaminu na kwalifikację prowadzonego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną, powiedzieli, że nic im o takiej możliwości nie wiadomo. Część z nich zdaje egzamin czeladniczy w Cechu Rzemiosł Różnych (koszt egzaminu – ok. 650 zł). Pozostali kończą szkołę, otrzymując jedynie świadectwo. W klasie pierwszej otrzymali dzienniczek ucznia zawierający zasady bhp do samodzielnego zapoznania. Nie otrzymali wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny. Uczeń kl. 2 – członek samorządu uczniowskiego - został zmuszony przez jego opiekunkę do rezygnacji z działalności w tym organie szkoły, dlatego że (jak usłyszał) zbuntował klasę, która w dniu 23 maja 2017 r. nie zgłosiła się do szkoły na zajęcia. Również dowiedział się, że otrzyma naganę dyrektora szkoły. Uczniowie byli zastraszani rozwiązaniem klasy lub przeniesieniem do innych szkół. Klasa pierwsza po incydencie została poinformowana, że od kolejnego tygodnia będzie miała o jedną godzinę więcej zajęć praktycznej nauki zawodu z ww. nauczycielem. Chłopcy żalili się, że nauczyciel nie przydziela zadań, wybiera jednego z uczniów do pracy, a reszta musi sprzątać. Ich zdaniem nauczyciel wpisuje tematy do dziennika zgodnie z programem, jednak na zajęciach praktycznych uczniowie zajmują się czymś innym. W ocenie uczniów absolwenci szkoły kształcący się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych nauczani przez pana Denysa nie posiadają umiejętności ujętych w podstawie programowej.

Podczas kontroli została przeprowadzona wśród uczniów kształcących się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych anonimowa ankieta dotycząca zajęć praktycznej nauki zawodu realizowanych w szkole. Jej wyniki przedstawiają się następująco.

Prawie połowa badanych uczniów nie została zapoznana z programem (treściami) nauczania dla zawodu mechanik pojazdów samochodowych w części dotyczącej praktycznej nauki zawodu. Zdaniem pozostałych uczniów program ten przedstawiał ustnie nauczyciel praktycznej nauki zawodu lub wychowawca klasy. W ocenie uczniów program nie jest dostępny w szkole. Ponad połowa zna wymagania nauczyciela na poszczególne oceny. Zdaniem większości uczniów nauczyciel wystawia oceny za wiedzę i umiejętności oraz wykonywane zadania. 22% badanych stwierdziło jednak, że oceny otrzymuje za wykonywanie zadań nie wynikających z założeń programowych, w tym za „sprzątnięcie”, „rąbanie drewna” dla nauczyciela na opał, „wykonywanie czynności, których nie ma w programie

nauczania”, „brak zaangażowania w zajęcia praktyczne”, „posprzątanie samochodu i remontowanie łódki”, stanowiących własność nauczyciela praktycznej nauki zawodu. 40% uczniów uważa, że nie jest oceniana sprawiedliwie, a na zajęciach praktycznych nie są realizowane tematy związane z zawodem mechanik pojazdów samochodowych. Z wyłączeniem jednego chłopca, wszyscy badani pracują w grupach. 60% wykonuje zadania niezbędne do wykonywania zawodu w przyszłości. 70% jest przekonana, że w trakcie zajęć wykonuje czynności zastępcze - „sprzątam hale albo zbieram wodę z kanału”, „zamiatam przez cały dzień, pompuję wodę z kanału, rąbię drewno, rozcinam starą odzież na czyściwo”, „zamiatam, porządkuję, wypróżniam ścieki i szambo z kanału”, „łatam łódkę, myję auto nauczyciela”, „ciągle układam klucze”. Zdaniem 80% uczniów baza i wyposażenie warsztatów szkolnych nie są dostosowane do potrzeb ucznia, który ma zostać w przyszłości mechanikiem pojazdów samochodowych. Wśród braków chłopcy wymienili: pastę BHP, okulary ochronne, rękawice, specjalistyczne i elektryczne klucze, narzędzia potrzebne do naprawy aut oraz samochody do ćwiczeń. 35% uczniów nie zostało zapoznanych z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującymi podczas zajęć praktycznych. Żaden z nich nie otrzymał odzieży ochronnej i obuwia roboczego, 22% otrzymało środki ochrony indywidualnej. Dostęp do pomieszczeń do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony ma zapewniony 40% uczniów. Z pomieszczeń socjalno-bytowych może skorzystać 52% uczniów. 3 uczniów nie jest ubezpieczonych od następstw nieszczęśliwych wypadków. 22% widziało, że inny uczeń uległ nieszczęśliwemu wypadkowi podczas zajęć. 70% nie wie, jakie umiejętności należy posiadać, aby zdać egzamin potwierdzający kwalifikację w zawodzie. 78% potwierdza, że w celu usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach praktycznych musi przedstawić zaświadczenie lekarskie. 52% było świadkiem poniżania innego ucznia przez nauczyciela przedmiotu pracownia samochodowa podczas zajęć. Poniżanie to polegało na wymyślaniu, że jeden z chłopców „jest debilem i powinien trafić do psychiatryka, ma żółte papiery, ponieważ się tu (tj. do szkoły) dostał się”, „notorycznym zmuszaniu do sprzątnięcia, rzucaniu obelg, wyzwisk i wulgaryzmów wobec uczniów”, „wzywaniu i lekkim uderzaniu”, „mówieniu, że uczeń skończy w kryminale, przeklinaniu, dogadywaniu”, „ogólnie znęcaniu się”, „wzywaniu i poniżaniu na forum klasy, buntowaniu uczniów przeciwko jednemu z nich”, „dawaniu najgorszych prac uczniowi, który coś rozlał” oraz zabranianiu innym pomagania tej osobie. Nauczyciel praktycznej nauki zawodu zdaniem 40% stwarza atmosferę współpracy, 30% - zachęca do wykonywania zadań, 26% - obraża uczniów, 43% - używa wulgaryzmów. Ponadto „czasami używa przemocy”, „nie prowadzi zajęć tak, jak powinien, pali papierosy”. 87% uczniów twierdzi, że podczas zajęć warsztatowych współpracuje ze sobą w zespołach, 13% chętnie wykonuje polecenia nauczyciela. Jeżeli uczniowie mają problem, o pomoc mogą się zwrócić do wychowawcy (52%), dyrektora szkoły (4,3%), pedagoga (17%), instruktora praktycznej nauki zawodu (30%), innego nauczyciela (21%). W ocenie 40% nie ma w szkole takiej osoby, która udzieliłaby im wsparcia w trudnej dla nich sytuacji.

Z przeprowadzonej rozmowy z nauczycielem praktycznej nauki zawodu wynika, że w ubiegłym roku 5 uczniów kształcących się w zawodzie technik pojazdów samochodowych zdało egzamin czeladniczy. Uczniowie organizują ubiór roboczy

i obuwiu we własnym zakresie. Na wyposażeniu pracowni są rękawice, ale, zdaniem pana B. Denysa nie są one potrzebne, gdyż uczeń „nie będzie mi dokręcał śruby w rękawicach”. Ponadto szkoła zapewnia maski i okulary. Najważniejsza w pracy z uczniami, jego zdaniem, jest porządek i dyscyplina. Odnośnie wykonywania przez uczniów czynności spawania, powiedział, że wykonywali ją uczniowie –

klasy drugiej, ponieważ nauczyciel chciał ich nauczyć, jak należy naprawić zepsuty zderzak. Dodał, że maski znajdują się na wyposażeniu pracowni, jednak uczniowie nie chcieli z nich korzystać i spawali bez ich użycia. Potwierdził, że uczniowie tej klasy nie zostawiają ubrań w przebieralni, ponieważ „jest to decyzja kierownictwa”. Jednemu z uczniów daje „łatwiejsze prace”, mówi mu, że zdąży się jeszcze nauczyć. Na pytanie dotyczące używania na lekcjach wulgaryzmów oświadczył, że: „Może zdarzyło mi się, że przekląłem”. W jego opinii wymagania edukacyjne, to taki „rozkład materiału”, a uczniowie wiedzą, co się robi na zajęciach, ponieważ zapoznał ich z tym dokumentem na początku roku. Korzysta również z podstawy programowej. Ocenia uczniów za aktywność (np. „jak uczeń się o coś pyta”), wiedzę, a jeżeli ktoś nie wie, to podpowiada. Oceny niedostateczne wystawia, jak uczeń nie wykonuje zadania lub „rozrabia”. Wie jednak, że nie można karać ucznia negatywną oceną z przedmiotu za nieprzestrzeganie regulaminu szkoły. Poza tym, w jego ocenie, zachęca do wykonywania zadań i daje pracę chłopcom. Twierdzi, że uczniowie nie wykonują żadnych prac w jego samochodzie. Raz tylko pokazywał im, jak można naprawić pastą lakier, gdy dachówka spadła na jego samochód. Naprawiał samochody nauczycieli zatrudnionych w szkole, „bo czemu im nie pomóc, a i uczniowie się uczą”. Uważa, że na pewno nie grozi uczniom wystawieniem oceny niedostatecznej za odmowę wykonania tego typu zadań. Uczniom z długimi włosami każe zakładać czapkę, a wytatuowanemu chłopcu polecił noszenie marynarki. Wyjaśnił również, że uczniowie nie prowadzą żadnych dzienników, co jest sprzeczne z § 7 ust. 1 pkt 11 „Regulaminu pracowni szkolnych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie”.

Kierownik pracowni szkolnych – pani Joanna Rogacewicz powiedziała, że uczniowie o egzaminach potwierdzających kwalifikacje z zawódzie organizowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną są informowani w klasie pierwszej. W klasie drugiej i trzeciej na lekcjach wychowawczych prowadzone są zajęcia z doradztwa zawodowego („chyba 2 godziny”) informujące o procedurach egzaminacyjnych oraz z zakresu przedsiębiorczości. Nauczyciele doradztwa zawodowego prowadzą dyżury, podczas których chętni uczniowie mogą zgłaszać się z problemami dotyczącymi planowania kariery zawodowej. Dwa lata temu była na jednej obserwacji zajęć u p. B. Denysa. Nigdy nie słyszała, aby nauczyciel ten niewłaściwie odnosił się do uczniów, którzy nie zgłaszali jej żadnych problemów. W jej ocenie nauczyciel ten dba o pracownię i poziom kształcenia, natomiast uczniowie nie wiążą swojej przyszłości z zawodem mechanika pojazdów samochodowych.

Zdaniem kierownika kształcenia praktycznego – pani Moniki Kowalskiej – nauczyciele przedmiotów zawodowych o procedurach egzaminacyjnych zwyczajowo informują uczniów na własnych zajęciach. Przedstawiła protokoły/arkusze obserwacji zajęć realizowanych przez pana B. Denysa (prowadzący obserwację - pani Monika Kowalska), które odbyły się 16 marca 2017 r., 22 marca 2017 r., 26 kwietnia 2017 r., W dniu kontroli w godzinach późniejszych dostarczono protokoły z 2 czerwca 2016 r.

i 24 maja 2017 r. W dniu 2 czerwca 2017 r. szkoła przesłała e-mailem na skrzynkę pocztową Kuratorium Oświaty protokoły/arkusze obserwacji (prowadzący obserwację - pani Agnieszka Bylewska – wicedyrektor ds. dydaktycznych oraz pani Joanna Nowak) przeprowadzonych 4 listopada 2014 r., 29 kwietnia 2015 r., 30 października 2015 r., 21 kwietnia 2016 r., 20 października 2016r., 9 lutego 2017 r. oraz 29 maja 2017 r. Treści ww. dokumentów wskazują na to, że nadzór nad zajęciami z przedmiotu pracownia samochodowa jest chaotyczny i powierzchowny.

W tym samym e-mailu przesłano dokument z dnia 6 września 2016 r. – „Zapoznanie z procedurami przeprowadzania i organizowania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w roku szkolnym 2016/2017 organizowanych przez OKE i Cech Rzemiosł Różnych”, podpisany przez kierownika szkolenia praktycznego – panią Monikę Kowalską. Zawiera on jednak wyłącznie deklaracje uczniów dotyczące przystąpienia do egzaminu.

Podczas rozmowy oświadczyła, że nie była włączana w sprawę p. B. Denysa. Natomiast z jej protokołu z 30 maja 2017 r. wynika, że w dniu tym przeprowadziła rozmowę z panem Bogdanem Denysem, dotyczącą realizacji podstawy programowej. W ocenie pani Moniki Kowalskiej jest ona wdrażana, ponieważ zapisy tematów zajęć w dziennikach lekcyjnych są zgodne z rozkładem materiału sporządzonym przez nauczyciela. Różnice dotyczą wymiaru godzin przeznaczonych na poszczególne zagadnienia, kolejności, w jakiej realizowano tematy, oraz dodania nowych tematów, których nie ujęto w rozkładach. W notatce znajdują się również informacje dotyczące zgłaszanych przez uczniów nieprawidłowości. „Na pytanie o rąbanie drewna stwierdził, że uczniowie rozbierali stare skrzynki po jabłkach i regały. Zdarzenie mogło mieć miejsce dwa razy. Natomiast zapytany o remont łódki nauczyciel wyjaśnił, że przywiózł stary silnik od łódki do remontu i pokazywał uczniom jak pracuje jej silnik i jak należy go naprawić i wyregulować, jest to punkt z podstawy programowej M.18.2(1) oraz M.18.2(3)”. Należy jednak zauważyć, że wskazane w notatce punkty z podstawy programowej dotyczą szacowania kosztów napraw pojazdów samochodowych oraz dobierania metod i określania zakresu naprawy pojazdu samochodowego.

W ocenie pani dyrektor – Adriany Salamończyk – pan Denys jest wymagającym nauczycielem z powołania, najlepszym spośród nauczycieli praktycznej nauki zawodu. Zależy mu, aby uczniowie coś umieli. Instruktor informował panią dyrektor o pewnych problemach z uczniami klasy I zasadniczej szkoły zawodowej, natomiast o uczniach z klasy II wypowiadał się pozytywnie. Zdaniem pani Salamończyk niewłaściwe relacje z chłopakami z klasy I spowodowane były konfliktem między panem Denysem a wychowawcą klasy I – panem Pawlaczykiem, który nie nazywa tego konfliktem, a jedynie rozbieżnością zdań w kwestii doboru metod pracy zarówno dydaktycznej, jak i wychowawczej.

Pani dyrektor oświadczyła, że uczniowie kształcący się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych nie spawają na zajęciach, ponieważ nie jest to zgodne z podstawą programową kształcenia w zawodzie, w związku z tym maski są im niepotrzebne. Ubranie robocze i obuwie uczniowie zapewniają sobie we własnym zakresie. Rękawice nie są wymagane w regulaminie praktycznej nauki zawodu, a uczeń może je sam sobie przynieść na zajęcia, jeżeli ma taką wolę. Natomiast z § 28 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 Nr 6, poz.69) wynika, że uczniów pracujących w warsztatach, laboratoriach i pracowniach szkolnych w celu zabezpieczenia przed działaniem niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia czynników, a także ze względu na wymagania sanitarnohigieniczne, zaopatruje się w niezbędne środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze, a dyrektor szkoły powinien przewidzieć w swoim budżecie środki finansowe na zakup odzieży i obuwia roboczego.

Stwierdzone nieprawidłowości

1. Pedagog oraz dyrektor nie podjęli rozmów z uczniami na temat problemów występujących na przedmiocie pracownia samochodowa. Ograniczono się jedynie do poinformowania ich o nałożeniu kary za opuszczenie zajęć lekcyjnych w dniu 23 maja 2017 r., mimo że § 93 ust. 1 pkt 15 statutu szkoły daje uczniom prawo do przedstawiania wychowawcy, pedagogowi lub innym nauczycielom swoich problemów oraz uzyskiwania od nich pomocy, przedstawiania wychowawcy, pedagogowi lub innym nauczycielom swoich problemów oraz uzyskiwania od nich pomocy. Wychowawca klasy, któremu uczniowie zgłaszali problemy, nie podjął działań, które odniosłyby jakiegokolwiek skutek. Z tego powodu uczniowie skierowali pismo do Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty.
2. Uczniowie kształcący się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych świadczą usługi w ramach programowych zajęć praktycznych na rzecz osób fizycznych, wykonując przy tym m. in. czynności, do których nie mają uprawnień w sposób sprzeczny z przepisami bhp. W związku z tym nie jest w szkole realizowane prawo ucznia do właściwie zorganizowanego procesu kształcenia opisane w § 94 ust. 1 statutu szkoły.
3. Na zajęciach z przedmiotu pracownia samochodowa nie są przestrzegane zasady bhp, a uczniowie nie są zaopatrywani w niezbędne środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze.
4. W szkole naruszany jest art. 19 Konwencji o Prawach Dziecka, chroniący je przed poniżającym traktowaniem i karaniem, obejmujący całkowity zakaz stosowania jakiegokolwiek form przemocy fizycznej oraz obligujący do poszanowania godności ucznia poprzez zakaz obrażania, poniżania, wyśmiewania i stosowania presji psychicznej, a ponadto naruszony został § 93 ust. 1 pkt 2 statutu szkoły, który stanowi, że uczeń ma prawo do opieki wychowawczej i warunków pobytu w szkole zapewniających bezpieczeństwo, ochronę przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej oraz ochronę i poszanowanie jego godności.
5. Uczniom za karę nakazuje się wykonywanie prac na rzecz szkoły oraz poniżających ich godność (częste sprzątanie, wybieranie wody i błota z kanału, piłowanie metalu tępymi brzeszczotami), co jest sprzeczne z przepisami prawa.
6. Część kar wymienionych w § 97 ust. 7 statutu szkoły oraz tryb odwoławczy od nagany wydanej przez dyrektora (§ 98) są niezgodne z obowiązującymi przepisami.

7. Dyrektor szkoły zapowiedział, że wszyscy uczniowie poniosą konsekwencje nieobecności w szkole w dniu 23 maja 2017 r. i zostaną ukarani naganą dyrektora szkoły, mimo że postępowanie wyjaśniające nie zostało zakończone. Ponadto prawo wewnątrzszkolne nie przewiduje udzielenia takiej kary w przypadku opuszczenia przez uczniów jednego dnia zajęć lekcyjnych. Nie wyciągnięto wniosków wynikających z przyczyn, dla których uczniowie nie stawili się na zajęcia.
8. W szkole uczeń został ukarany poprzez odebranie mu praw, gdyż opiekun samorządu nakazał uczniowi złożenie rezygnacji z funkcji pełnionej w samorządzie uczniowskim i to w sytuacji, kiedy toczy się postępowanie wyjaśniające w sprawie i nie zostały podjęte jakiegokolwiek decyzje.
9. Brakuje systemu informowania o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych, a uczniowie nie są odpowiednio przygotowywani do tego egzaminu.
10. W związku z brakiem samochodów ćwiczeniowych w pierwszym półroczu oraz wykonywaniem innych zadań przez uczniów wątpliwości budzi realizacja programu nauczania oraz podstawy programowej w zawodzie.
11. Nadzór pedagogiczny w zakresie przedmiotu pracownia samochodowa prowadzony jest w sposób chaotyczny i powierzchowny. Sprawdzenie realizacji programu nauczania uwzględniającego podstawę programową w zawodzie ogranicza się do analizy zapisów tematów lekcji oraz wypowiedzi nauczyciela prowadzącego praktyczną naukę zawodu.
12. Zasady usprawiedliwiania nieobecności uczniów ujęte w regulaminie szkolnym są niezgodne z obowiązującymi przepisami. Ponadto brakuje zapisów dotyczących sposobu usprawiedliwiania nieobecności przez uczniów powyżej 18-tego roku życia. Uczniom, którzy dostarczyli zwolnienia lekarskie, nie usprawiedliwiono nieobecności.
13. W szkole nie prowadzi się w sposób zgodny z przepisami doradztwa zawodowego adekwatnie do zdiagnozowanych problemów uczniów kształcących się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych. Nie są organizowane zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej.
14. Nauczyciel - p. Bogdan Denys – nie przedstawił uczniom wymagań na poszczególne oceny, a jedynie rozkład materiału.
15. Ocenianie dokonywane na przedmiocie pracownia samochodowa nie jest zgodne z przepisami prawa.
16. Uczniowie zapłacili za dzienniczki zajęć praktycznych, a ich nie otrzymali.
17. Dyrektor szkoły i niektórzy pracownicy szkoły zachowują się w stosunku do uczniów w sposób niezgodny z powszechnie przyjętymi normami współżycia społecznego.
18. Mimo że uczniowie wcześniej informowali wychowawcę i innych nauczycieli o problemach występujących w relacjach z nauczycielem praktycznej nauki zawodu oraz warunkach do nauki w pracowni samochodowej, nie podjęto żadnych działań mających na celu poprawę ich sytuacji.

19. Szkoła nie zapewnia uczniom klasy II MPS odpowiednich warunków socjalnych podczas realizowania zajęć praktycznej nauki zawodu (pomieszczeń do spożywania z posiłków i przebieralni).

Zalecenia:

1. Stosować w praktyce § 93 ust. 1 pkt 15 statutu szkoły dający uczniom prawo do przedstawiania wychowawcy, pedagogowi lub innym nauczycielom swoich problemów oraz uzyskiwania od nich pomocy, przedstawiania wychowawcy, pedagogowi lub innym nauczycielom swoich problemów oraz uzyskiwania od nich pomocy - zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2016, poz. 1379 t.j.).
2. Kształcenie w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych prowadzić w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012r., poz. 184 ze zmianami) z uwzględnieniem § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003, Nr 6, poz.69 ze zmianami).
3. Zaopatrywać uczniów pracujących w warsztatach w celu zabezpieczenia przed działaniem niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia czynników, a także ze względu na wymagania sanitarnohigieniczne, w niezbędne środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze zgodnie z § 28 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003, Nr 6, poz.69 ze zmianami).
4. Chronić uczniów przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej oraz zapewnić im ochronę i poszanowanie godności - zgodnie z art. 19 Konwencji o Prawach Dziecka. Nowy Jork.1989.11.20 i § 93 ust. 1 pkt 2 statutu szkoły.
5. Stosować wyłącznie kary ujęte w § 97 ust. 7 statutu szkoły zgodnie z zapisem § 19 załącznika nr 5b rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. z 2001, Nr 61, poz. 624 ze zmianami).
6. Dostosować system kar wymienionych w § 97 ust. 7 statutu szkoły oraz tryb odwoławczy od nagany wydanej przez dyrektora (§ 98) do obowiązujących przepisów - zgodnie z preambułą do ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r., poz. 1943 ze zmianami).
7. Nie stosować kar naruszających nietykalność i godność osobistą ucznia oraz trybu ich udzielania niezgodnych ze wskazaniami zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka – zgodnie z preambułą do ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r., poz. 1943 ze zmianami).
8. Przygotowywać uczniów do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej

- kształcenia w zawodach – zgodnie z art. 44zzzb ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r., poz. 1943 ze zmianami).
9. Dopuszczać systematycznie pracownię samochodową, uwzględniając warunki realizacji kształcenia w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012r., poz. 184 ze zmianami).
  10. Nadzór pedagogiczny dyrektora szkoły ukierunkować na analizowanie i ocenianie przebiegu procesów kształcenia i wychowania oraz efektów działalności dydaktycznej i wychowawczej, a także na ocenianie stanu i warunków działalności dydaktycznej i wychowawczej zasadniczej szkoły zawodowej – zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r., poz. 1943 ze zmianami).
  11. Dostosować i respektować zasady usprawiedliwiania nieobecności uczniów ujęte w Regulaminie szkolnym Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie do obowiązujących przepisów prawa zgodnie ze wskazaniem ujętymi w piśmie Ministra Edukacji Narodowej Nr DKO-430-1/94/ZF z dnia 15 lutego 1994 r. i w piśmie Ministerstwa Edukacji Narodowej Nr DWPS-6004/10/05/JK z dnia 1 grudnia 2005 r.
  12. Realizować zadania doradcy zawodowego określone w § 25 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2013r., poz. 532).
  13. Formułować wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych ocen śródrocznych i rocznych oraz informować o nich uczniów i ich rodziców na początku roku szkolnego – zgodnie z art. 44 b ust. 6 pkt 1 oraz art. 44 b ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r., poz. 1943 ze zmianami).
  14. Stosować na przedmiocie pracownia samochodowa ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polegające na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania - zgodnie z art. 44b ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r., poz. 1943 ze zmianami).
  15. Prowadzić dzienniczki zajęć praktycznych zgodnie z § 12, ust. 1 pkt 9 Regulaminu pracowni szkolnych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie oraz z § 13 pkt 6 Regulaminu praktycznej nauki zawodu Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie.
  16. Przestrzegać obowiązków nauczycieli ujętych w art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2016, poz. 1379 t.j.).
  17. Podejmować właściwe działania w zakresie rozwiązywania konfliktów między uczniami a pozostałymi członkami społeczności szkolnej w ramach

kompetencji przysługujących wychowawcy zgodnie z § 81 ust. 2 pkt 6 statutu szkoły.

18. Zapewniać warunki lokalowe i techniczne w miejscu odbywania praktycznej nauki zawodu – zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. z 2010r., Nr. 244, poz.1626 ze zmianami).

Termin realizacji zaleceń: **od dnia otrzymania protokołu.**

Zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 31 sierpnia 2015r., poz. 1270), dyrektor w terminie 7 dni od otrzymania protokołu kontroli może zgłosić do organu sprawującego nadzór pedagogiczny pisemne umotywowane zastrzeżenia do ustaleń w nim zawartych.

Zgodnie z art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016r. poz. 1943 z późn. zm.) należy w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń, o których mowa w ust. 4, a w przypadku wniesienia zastrzeżeń – w terminie 30 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o nieuwzględnieniu zastrzeżeń, powiadomić Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty o sposobie realizacji zaleceń oraz organ prowadzący szkołę o otrzymanych zaleceniach i sposobie ich realizacji.

Protokół podpisali:

DYREKTOR
Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych
w Chojnie

M. Salamończyk
.....
mgr Adriana Salamończyk
(dyrektor szkoły)

STARSZY WIZYTATOR

M. Kościńska
Martyna Kościńska

.....
(przeprowadzający kontrolę)

WIZYTATOR

M. Lachlara
Małgorzata Lachlara

Protokół sporządzono dnia **12 czerwca 2017r.** w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje kontrolowany dyrektor szkoły, a drugi włącza się do akt kontroli.

DYREKTOR
Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych
w Chojnie

Poświadczam odbiór protokołu kontroli 5 lipca 2014r. .....
mgr Adriana Salamończyk
(data, podpis i imienna pieczęć dyrektora szkoły)

....., dnia ..... 2017r.

Zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2015r., poz. 1270), protokół kontroli zawiera parafy kontrolującego i dyrektora szkoły lub placówki na każdej stronie protokołu.

